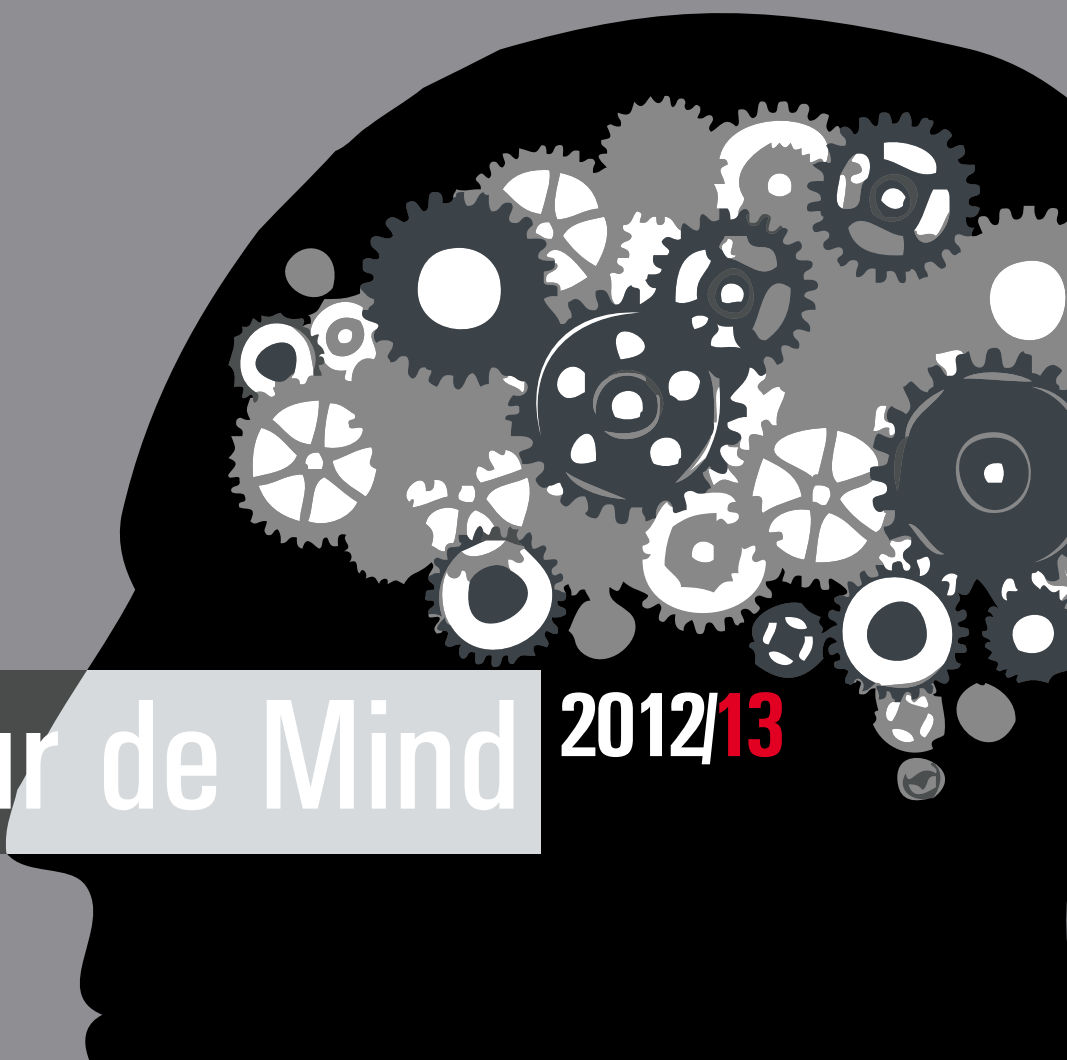

GODIŠNJAČ

KULTURNI CENTAR VRŠAC

Tour de Mind 2012/13

Tour de M

mind 2012/13

SADRŽAJ/ **CONTENT**/ СОДЕРЖАНИЕ

- str. 7 **Uvodni tekst**
- str. 9 **Koncepcije i funkcije Savremene galerije Vršca danas**
- str. 11 **Pribežište alternativne kulturne scene**
- str. 15 **Osnovna misija KC-a - saradnja sa OCD, difuzija i produkcija kreativnog kulturnog produkta**
- str. 17 **TEKST O FILMU - BRZINA...**
- str. 18 **ENERGIJA MESTA**
kulturna, istorijska i arhitekstonska vrednost zgrade u Sterijinoj 62
- str. 20 **Kulturni markeri koje objedinjuje KC, preteča kulturnog turizma**
- str. 22 **2012/13 kroz statistički objektiv**

10 Godina 2010/13
KULTURE

Uvodni tekst:

Nerešeni slučaj ubistva kulturnih vrednosti

Piše: Nada Grozdanić

Nesvakidašnji opis stanja kolektivnog kulturnog bića koji se krije iza naslova ovoga teksta upućuje na nužnost polidisciplinarnog pristupa problemu koji je pred nama čitavih nekoliko decenija.

Moja ideja je pre četiri godine bila da kulturnom politikom menjam socijalni ambijent jer duboko verujem da je kultura vezivno tkivo koje daje neophodnu adaptivnost jednom društvu koje mora da raste, da se menja, da stasava i sazreva. Ukoliko je to tkivo nefleksibilno, zaključano u konzervativizam, ksenofobiju i svakakve druge vrste fobija, rečju ako je kulturna baza loša, onda to društvo ima probleme koji podsećaju na naše. Može se pomisliti da je s moje strane pretenciozno očekivanje da jedan mali kulturni centar preuzima misiju da spašava Svet ali i nije baš tako. Nikada se velike promene ne dešavaju i ne odvijaju tako da ih mi vidimo „golim okom“, mi im jesmo svedoci ali one ostaju neprimetne upravo u trenutku dok se svim silama trudimo da ih zapazimo. Tako je iz perspektive od pre četiri godine ova moja zamisao delovala zaludno, da bih sada, sa ovoga mesta mogla da vidim koliki je taj pomak koji je ovaj mali kulturni centar napravio. Pokazatelji, ako hoćete „forenzički dokazi“ su svuda oko nas. Drastično smo pomerili stvari na polju kulturnog advertajzinga, naše su ideje prihvatile sve druge institucije. Otvoreni pristup publici u kome je naša inicijativa vidljiva, umesto pasivnog odnosa, je takođe prihvaćen i od drugih u kulturnoj branši. Našu publiku smo naučili da zahteva kvalitet, da na to ima pravo. Otvorili smo grupe na društvenim mrežama, postavili ankete kako bi smo imali fid-bek od publike. Ona je postala naš orijentir u planiranju programa za svaku godinu. Uveli smo detaljna i značajna istraživanja koja nam govore o opravdanosti ulaganja u pojedine segmente programa. Privukli smo značajan broj pojedinaca i OCD koje su preuzele inicijativu u suorganizaciji programa. Kulturni centar Vršac je pažljivo tokom protekle četiri godine markirao sve ključne tačke koje su ovo društvo lomile, iritirale, onespokojavale i iznosio te teme na sto za debatu kroz sve dostupne medije od sli-

karstva, muzike do književnosti. Kulturni centar se nije libio da se prihvati škakljivih tema i u svoj prostor dovede bipolarno orjentisanu publiku. Nikada se na tim programima nije dogodio niti jedan incident osim konstruktivne rasprave. Kladim se da se o nekoj od zadatih tema razgovaralo u parlamentu da bi diskusija odisala netolerancijom i nekulturom. Ove su se rasprave uredno dokumentovale i snimale one govore o izmenjenom stanju sveti naše publike u odnosu na pre četiri godine. Mikrometamorfoze postaju makrometamorfoze munjevitom brzinom. Ako još negde postoje institucije koje se barem upola trude koliko ovaj mali Kulturni centar onda je slučaj ubistva kulturnih vrednosti u ovome društvu na dobrom putu da bude razrešen.

Živko Grozdanić (foto by Jelena Gorički)

Koncepcije i funkcije Savremene galerije Vršca danas

Piše: Živko Grozdanić Gera

Konačno, šta znači konstituisati „SAVREMENU GALERIJU VRŠAC“ u Vršcu? To znači:

(1) u Republici Srbiji stvoriti još jedan jak izlagački, informacijski i stvaralački centar koji će moći da se pokaže kao simptom decentriranja kulturne hegemonije Beograda, a to je važno i za Novi Sad, ali i za sam umetnički Beograd koji će morati da uđe u konkurentsku igru umetničkih strategija na tržištu kulture i umetnosti, (2) u Autonomnoj pokrajini Vojvodini stvoriti jedan jak izlagački, informacijski i stvaralački centar koji će biti u stanju da uspostavi sebe kao bitno mesto (u prvom koraku) i zatim, u drugom koraku, da dovede sopstvenu vojvođansku hegemoniju u pitanje omogućavajući delovanje i drugih centara od Vršca i Subotice pa nadalje, (3) u Vršcu stvoriti što potpuniju kolekciju moderne i postmoderne umetnosti nastale tokom XX veka u Vršcu, Vojvodini, Srbiji i Jugoslaviji, kao i pokazati bitne korespondencije vršačke umetničke produkcije u odnosu na aspekte vojvođanske, srpske, ex-jugoslovenske, srednjeevropskih i internacionalnih umetnosti, i (4) stimulisati razvoj savremenih umetničkih produkcija i mogućnosti muzejske i medijske prezentacije savremene vršačke umetnosti u svetu i internacionalnih umetnosti u Vojvodini. GALERIJA SAVREMENE UMETNOSTI, danas, jeste pokretna institucija produkcije, razmene, potrošnje i komunikacije umetnosti i kulture. Zato, GALERIJA SAVREMENE UMETNOSTI, treba da se postavi kao otvorena i efikasna institucija koja u savremenoj kulturi obavlja sledeće funkcije: 1. kolekcionira savremenu umetnost (XX i XXI vek) vršačkih ali i autora iz drugih sredina 2. dokumentuje i arhivira istoriju savremene umetnosti 3. omogućava istorijsko-teorijska istraživanja savremene umetnosti u Vršcu, Vojvodini, Srbiji, ex-Jugoslaviji i šire, 4. zastupa i prezentuje savremenu umetnost Vršca, Vojvodine, Srbije, ex-jugoslovenskih prostora i internacionalnih umetničkih scena, 5. stimuliše razvoj savremene umetnosti u Vršcu 6. omogućava objavljivanje kapital-

nih monografskih dela iz istorije umetnosti, posebno autora iz Vršca 7. ostvaruje otvorenu i širu likovnu pedagošku delatnost kao dopunu opšteg obrazovanja publike i specijalističkih znanja stručnjaka. GALERIJA SAVREMENE UMETNOSTI, za svaku društvenu sredinu jeste bitni i usmeravajući 'sistem' produkcija identiteta, značenja, vrednosti unutar aktuelnosti kulture i društva. PROGRAM ZA 2014. Uvažavajući gore navedene principe i standarde sačinjen je program za 2014 godinu koji afirmiše ideju predstavljanja, pre svega, vršačke umetničke scene, kako u istorijskom smislu tako i u predstavljanju aktuelne umetničke prakse. Program je koncipiran sa ciljem da se ukaže na slikarsko nasleđe vršačkih umetnika, na aspekte fenomena geometrijskih artefakata u vršačkoj umetnosti zatim na vezama i hibridima teorija koje se mogu primeniti na pojedine umetnike iz Vršca. Osim tog aspekta program će ukazati na segmente savremene fotografije u Srbiji i regionu. Obzirom da će se 2014. godine obeležavati u celom svetu 100 godina početka prvog svetskog rata program će imati dva segmenta kojima će se Vršac uključiti u taj jubilej. Program za 2014 imaće dva segmenta: promocije i izložbe. Ideja promocija publikacija iz domena savremene umetnosti ima za cilj da se vršačkoj publici predstavi desetak naslova koji afirmišu ideju savremene umetnosti, odnosno, koji opravdavaju važnost postojanja savremene umetnosti u Vršcu.

Petar Janjatović (foto by Jelena Gorički)

Pribežište alternativne kulturne scene

Piše: Budimir Babic

Šezdesetih je buđenje kreativnih energija širom planete zahvatilo i naše krajeve. Zapreke državnih granica ili različitih društvenih uređenja nisu funkcionisale u slučaju ovog energetskog talasanja, koje je donosilo originalnost novih umetničkih izraza i izraženu potrebu za pozitivnim promenama duhovnih i duševnih kvaliteta života. Prepreke ograničenja socijalističkog ustrojstva društva polako su padale pod naletima životnosti novih tendencija. Budući da su im bile suprotstavljene veštačke konstrukcije društvenog života zasnovane na diktatu već uzdrmane ideologije režima, razvitak novih poimanja vrednosti bio je neumitan. Zanimljivo je da su se nova kulturna stremljenja razvijala upravo u krilu državnih institucija. Uverenje da će tu biti pod kontrolom, kao i da se mogu tako staviti u službu državne ideologije, protivno osnovnoj nameri, obezbedilo je kontinuitet razvoja kulturne alternative. Državni aparat uveren u neprikosновенost svoje misije nije uzeo u obzir mogućnost da će se zahvaljujući promenama kulturnog života i sami nosioci kontrole menjati. Nikako ne treba ovaj proces transformacije videti kao jednolinijski, naprotiv, on je trpeo brojne oscilacije, bivao je kočen ili forsiran, sa mnogim uzletima, ali i destruktivnim pojavama, bilo da su se spon-

tano pojavljivale ili bile isfabrikovane od strane kreatora javnog života.

Prostor nekadašnjeg „Radničkog bioskopa“, a današnjeg Kulturnog centra, spada u najznačajnije za razvoj alternativne kulture u Vršcu. U svom višedecenijskom kontinuitetu on je, za razliku od Pozorišta, Muzeja ili Biblioteke, uglavnom široko obuhvatao različite oblike manifestovanja kulturnog. Nije bio određen potrebama starosnih grupa, kao recimo Dom omladine ili prostornim određenjem kao sale Mesnih zajednica ili kvartova (blokova). Ova karakteristika ga je činila primerenim mestom za izvođenje programa koji su multidisciplinarni, eksperimentalni ili nedovoljno određeni da bi se jasno mogli svrstati u određenu vrstu kulturne delatnosti. A upravo na tim tadašnjim kulturnim marginama rađalo se novo poimanje kulture i njenih vrednosti. Budući da je prostor KC-a istorijski vezan za radničku populaciju, odnosno, brojne pripadnike siromašnijih slojeva (oduvek ih je bilo znatno više od onih drugih) masovno prihvaćena „rock“ muzika (u tom obliku nastala šezdesetih) je spontano postala stožer oko kojeg su se isprepletale različite tendencije kulturnog razvoja, s tim da su alternativne prednjačile. Dom omladine našeg grada je u tom procesu odigrao

50 godina RNR
(foto by Petar Sljepčević)

važnu ulogu, ali je shodno svom određenju njegov značaj svo vreme ostao ograničen posvećenošću jednoj starosnoj grupi - omladini, čiji svet, uz to, nikada nije bio prihvaćen kao ravnopravan svetu odraslih. Za protagoniste alternativnih kulturnih tendencija bilo je više nego značajno da ovakva nastojanja steknu društvenu afirmaciju kao vrednost koja će bitno uticati na kreiranje života zajednice. Pravi okvir za takvo delanje na vršačku javnost bio je prostor današnjeg Kulturnog centra, zato su u njemu održavana najvažnija gostovanja jugoslovenskih „rock“ sastava, Gitarijade domaćih i gostujućih grupa i igranke na kojima je dominirala „rock“ muzika.

Otpor procesu primitivizacije kulture i degradiranja kulturnog bića zajednice, započet devedesetih, ponovo stavlja KC u izrazito bitnu ulogu punkta borbe za revitalizaciju vršačke kulture. U vremenu koje obiluje zloupotrebom moći, koja korespondira sa apsolutizmom, krutim, prenaplašenim hijerarhijama i različitim oblicima nasilja (mentalnog, emotivnog, ekonomskog, fizičkog...) odnos stanovništva prema kulturnim vrednostima od izuzetnog je značaja za povratak humanističkih tendencija bez kojih neće biti moguć oporavak društva. Dokaz da u mnogim našim sugrađanima postoji potreba za ovakvom promenom pružilo je dvodnevno obeležavanje 50 godina rock'n'roll-a u Vršcu, koje je u Kulturnom centru održano u avgustu 2013. Ovoj manifestaciji prisustvovalo je više od 2000 ljudi svih generacija, različitih profesija i obrazovanja. Od velike su važnosti svi programi koje je zadnjih godina organizovao KC, bilo da su bili posvećeni elitnoj umetnosti, alternativnoj kulturnoj sceni ili stvarao-

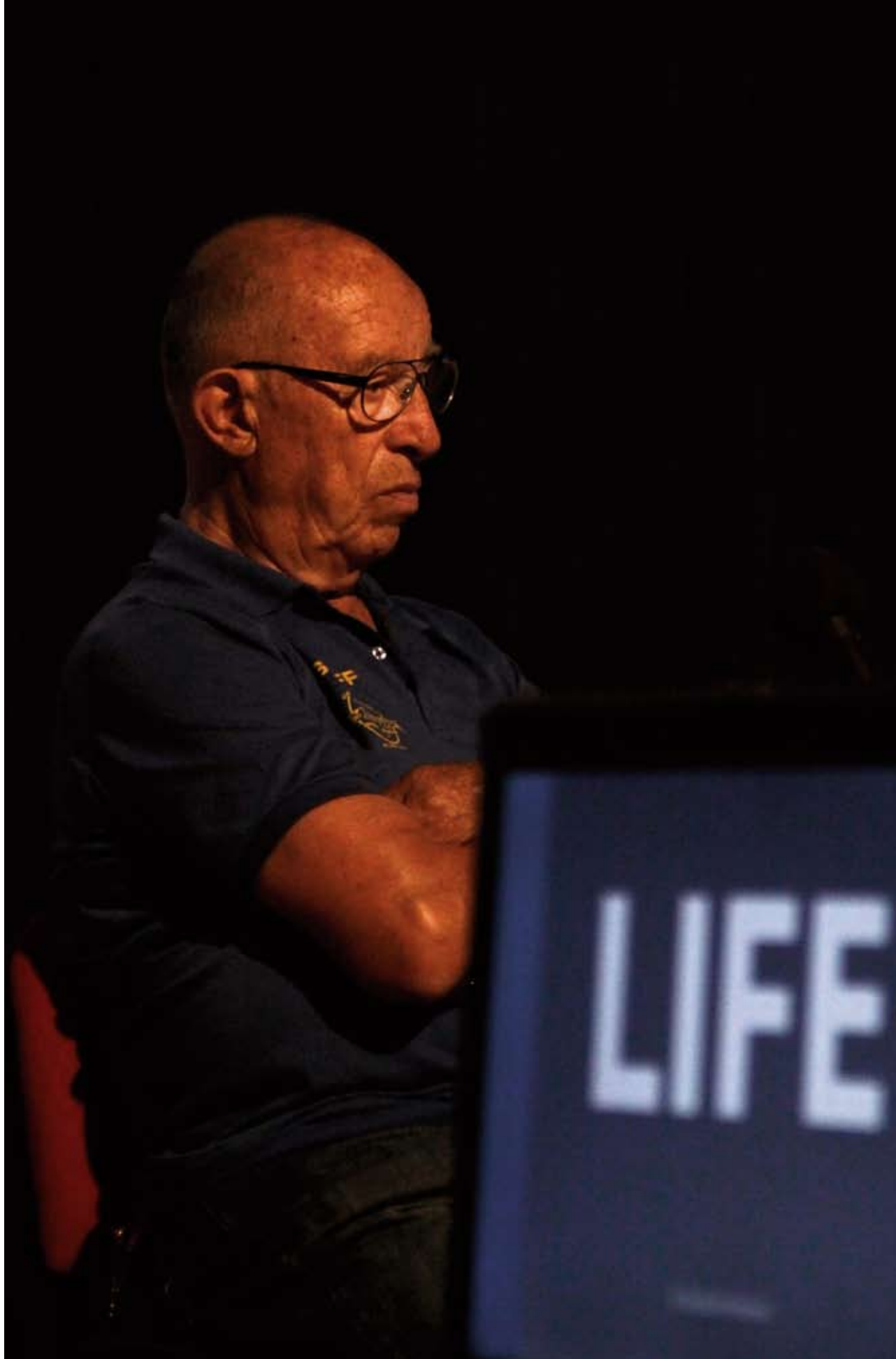
cima amaterima, jer su oni imali neprocenjiv uticaj na kulturno biće zajednice. Međutim, po specifičnosti svog uticaja „rock“ kulturu, iz teorijskih razloga, moramo izdvojiti kao posebno razvijen instrument pomeranja težišne tačke kulturnog bića zajednice, pošto on svojom vulkanskom energijom duha slobode ima i dalje snagu preporođanja i uzdizanja kolektivne svesti!

50 godina RNR
(foto by Zoran Milojković)

50 godina RNR
(fotos by Dijana Petrović)

Tomislav Peternek (foto by Jelena Gorički)

Osnovna misija KC-a - saradnja sa OCD, difuzija i produkcija kreativnog kulturnog produkta

Piše: Daniela Stojanov

Polazeći od premise da je Kulturni centar Vršac osnovan u uslovima koji su nago-veštavali novo razdoblje u tretmanu kulturnog bića ovoga naroda, a sa velikim zanosom i razumevanjem potrebe za revitalizacijom kulture kao suptilnog činioca svih društvenih odnosa, on je u svojoj osnivačkoj misiji zamišljen kao GENERATOR KULTURE GRADA.

Taj *generator* je osmišljen kao kišobran za sve pojedinačne, grupne ili institucionalizovane kreativne proizvođače kulturnih dobara, da se izrazim ekonomskim jezikom. Tokom prethodnih deset godina svog plan-skog i sistematskog rada na uobličavanju tih kreativnih energija KC se može sa zadovoljstvom osvrnuti na projekte, brendove, koji su ostali kao plodovi tog rada.

Po svojoj definiciji, KC bi morao ponuditi široku lepezu kulturnih sadržaja budući da je njegova *ciljna grupa* postavljena veoma široko te da on ima misiju da gradi kulturni identitet buduće publike, tj. da je oblikuje u najranijem periodu. Zbog ove zahtevne strukture publike koju opslužuje, KC je definisao više kategorija programa koji su ciljano razvijani kroz godišnje strategije. Tako je 2013. godine jedan od strateških ciljeva KC-a postala saradnja sa *trećim sektorom* kao partnerom koji doprinosi kvalitetu programa i donosi upravo one specifične teme koje su primere-ne određenim podkategorijama publike na pr. edukativni segment pa ciljano ekologija kao uža oblast.

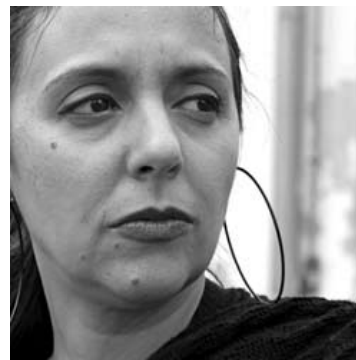
Razumevajući pravilno potrebu trećeg sektora za podrškom kakvu može pružiti institucija poput KC-a ta je saradnja uobličena na obostranu korist te su se tako *izrodile* koprodukcije koje su se pokazale veoma uspešnim. Možda je jedna od najuspelijih takvih saradnji ostvarena sa udruženjem muzičara Sax iz Vršca, a tokom zajedničke realizacije projekta 50 godina Rok end Rola (Rock&Roll-a) u Vršcu. Suma sumarum ovog trodnevnog hepeninga i događaja koji su čitave godine pratili manifestaciju krunisani su knjigom "Rok pod kulom" Gorana Kukića, i autorskim filmom Budimira Babića i Daniela Nede o vršačkoj rok sceni/kulturi. Četiri televizije sa nacionalnom frekvencijom su pratile ovaj događaj što je možda i

najbolji dokaz da je rok kultura u ovom slučaju dobrom saradnjom NVO-a i jedne institucije uspešno brendirana i da je jako dobro poslužila za promociju grada Vršca.

Dakako, ovo nije jedina uspešna saradnja koju smo ostvarili tokom 2013. godine, ali je dobra za ilustraciju onoga što jeste suština udruživanja javnog i trećeg sektora. Kvalitetnu saradnju Kulturni centar je ostvario i sa Unijom studenata Vršca i na taj način privukao jednu veoma važnu ciljnu grupu u svoj prostor. Njihova odlična i profesionalna organizacija je rezultovala interesantnim programima saradnje: Sportom do uspeha, niz predavanja sa temama koje su korisne studentima, gostovanje hora Juventas i Hermine Guge (urbane legende grada). Nepravedno bi bilo ne spomenuti saradnju sa Foto klubom Vršac, ali i ekološkim organizacijama Avalon i Gea iz Vršca sa kojima su realizovane revije ekološkog filma kao i predavanja koja podižu nivo ekološke svesti zajednice.

Recimo da je ovo tek prva faza u kojoj se tek nazire obostrani interes koji se ostvaruje kroz koheziju KC-a i trećeg sektora a da su programi tek vrh jednog ledenog brega.

Budući tok ove saradnje će pre svega definisati pristupanje fondu EU pod nazivom **Kulturna Evropa 2014-2020**, gde će nam OCD (organizacije civilnog društva) biti glavni partner na različitim projektima koje ćemo realizovati zajedno.

Goranka Matić (foto by Jelena Gorički)

Želimir Žilnik (foto by Jelena Gorički)

TEKST O FILMU - BRZINA...

Piše: Živojin Petrović

U nedavnom i izvrsnom, kao i uvek, *com-back-u* čitanja (odštampanog) teksta u jednom eruditnom listu (čije ću ime prećutati), dođoh do informacije da je izvesni mladi američki školarac uporno odbijao da pročita „Toma Sojera“, koju je imao kao obaveznu školsku lektiru. Nisu pomagali ni pretnje roditelja, ni školski psiholog – dečak je ostajao pri svome: da knjigu ne može pročitati! Razlog? Mladi učenik (inače, po svemu sasvim normalno dete) rekao je da je razlog njegovog odbijanja za čitanje taj da se sve u knjizi dešava *jako sporo*. Njegov um, naprosto, to ne može da (is)prati! Pogodite ko ili, bolje rečeno, *šta* je tome uzrok?! Odgovor je *tragično* jednostavan. Video-igrice, to jest njihova sad već po kategoriji prestižna brzina.

Dakle, „događaji“ koji se neuporedivo brže odvijaju negoli oni u *knjigama starostavnim* što su opisani. Da se to dete potrudilo da bar odgleda neki od filmova na poznato delo Marka Tvena ...! Ne, nije ni to za njega nije imalo onu privlačnost kao pomenute igrice - bože sačuvaj! I tu dolazimo do naše, filmske, priče. U dobu smo kada, nažalost, više ni film ne spada u ono što možemo da stavimo pod pojam „brzog medija“, *brze informacije* u jednom kontekstu, iako nam je, zahvaljujući netu, sada dostupniji nego ikada. Prošle 2013. Filmska redakcija imala je najveći broj revija – ALTERNATIVNI FILM, SLOBODNA ZONA/TURNEJA FREE ZONE, REVIJA SRPSKOG FILMA FANTASTIKE, FRANCUSKI FILMSKI KARAVAN CIKLUS „POBUNE I STRASTI“, REVIJA ROKENROL FILMA REVIJA AVANTURISTIČKOG FILMA, REVIJA DANI Z*ANIMACIJE (filmovi za decu), REVIJA FILMA „BELDOCS “ 2013, REVIJA RUMUNSKOG FILMA – ukupno 9 (i slovima: devet) revija. Taj do sada najveći niz festivala nije se doticao – bez zazora tvrdim! – kvaliteta odabranih filmova, to jest kvantitet nije zamenio kvalitet. Kao ni brzina dobavljenih ostvarenja.

Sad pređimo na jedno drugo, takođe krućijalno pitanje, a sa ovim u potpunoj vezi. Pitanje publike, naravno. Kao i mnogo dekada ranije, otprilike sa nastankom potrošač-

kog društva i, sinhrono, razvoja marketinga, kritikovana je tzv. zasićenost informacijom. Zasićenost zbog njene brzine i – količine. Priče o pomenutoj zasićenosti informacija u prošlim vremenima, ubeđen sam, dečija su igra u internet-današnjici! I, pitam se, normalno, da li je to razlog, strogo statistički uzev, manje-više iste posećenosti filmskih programa, iste, mislim, u odnosu na prošlu godinu?

Globalna zasićenost informacijom? Globalna zasićenost, da malo produbimo, brzom i površnom internet-informacijom? Kao nusprodukti te zasićenosti stvaraju se, rekao bih, i ono što zovemo (dublja) nezainteresovanost i kralj svih kraljeva internet ere – površnost. Da li se moja/naša publika sada nalazi u fazi onog američkog deččića datoga na početku teksta? Da li joj i brzina *postala spora*? Nadam se da od sveg srca da nije i da će u svim narednim periodima imati sluha, onog kvalitativnog, i ostvariti ono za čime i žudi autor ovog teksta – p(r)osvećenost ka Velikom platnu.

Source: Video
No Signal

Tour de Mind 2012/13

ENERGIJA MESTA

kulturna, istorijska i arhitekstonska vrednost zgrade u Sterijinoj 62

Br. 4/5

Piše: Jelena Gorički

Kada govorimo o kulturnim markerima koji će nam obezbediti održivo i nezavisno mesto kulture koja će moći da se posmatra kao bitan segment ekonomskog razvoja grada, onda arhitekturu, koja je svakako ogroman segment kojim ćemo se baviti, pre svega definišući identitet mesta u kome živimo, moramo tretirati veoma ozbiljno.

Polazeći od premise da je mesto/sedište ishodište i temelj iz koga proizilazi nekakva specifična kultura Vršac definišemo na temeljima njegove doslovne geo-fizičke pozicije i kažemo da je on, upravo iz tih razloga, kroz istoriju bio toliko značajna tačka sa aspekta kulture jugo-istočne Evrope. Na takav isti način ćemo definisati Kulturni centar kao mesto/sedište i ishodište veoma specifične kulture koja je utkana u njegovu istoriju i nedvojivi je deo njegovog prostora.

Ovde moramo krenuti od samog nastanka ideje da se ovakva građevina sagradi u ono vreme, dvadesetih godina prošlog veka, kada je građanski stalež osvestio značaj kulture za pozicije samoga grada koji se iz varošice pretvarao u, za tadašnje prilike, moderan evropski gradić.

Dakle, Zanatska komora ili Udruženje zanatlija Vršca je donacijama svojih članova izgradila zgradu 1927. godine u stilu art-dekoa¹ (jedini primer ovoga stila gradnje u gradu) u svrhe održavanja prigodnih kulturnih programa. Balsa sala a kasnije *mozi* (bioskop), je prepoznata kao bazična potreba jednog staleža kako bi se on samopotvrdio, kao vre-

dan nosilac svakog pa i kulturnog napretka opštine. U drugoj polovini XX veka Vršac je imao potrebu da ima i više od jednog bioskopa koji su, do početka 80-tih godina prošlog veka, funkcionisali bez konkurencije. Ekspanzijom mini kućnih bioskopa, a kasnije interneta, ovaj poseban vid kolektivne opsesije pokretnim slikama polako jenjava, ali prema broju članova koji danas čine neformalno društvo ljubitelja velikog platna ERVIN MAREŠ, magija velikog platna još nije potučena, a specifična energija mesta preneti je i na današnje generacije.

Govorimo o specifičnoj energiji mesta koje u sebi generiše isključivo snažnu više-decenijsku borbu za određenim kulturnim modelima koje je Vršac uvek nekako bipolarno negovao. Na jednoj strani modernizam i strahovitu potrebu da u svemu prednjači, a sa druge strane tradicionalizam i konzervativne oblike kulture. Kulturni centar Vršac, stari Kulturni centar, prethodni Radnički bioskop ili preteča modernog KC-a - Multimedijalni centar, nezavisno od napisa na tabli zgrade LONAC JE UVEK BIO LONAC a u njemu se pripremala i građanstvu servirala upravo moderna, provokativna, inovativna kultura zahvaljujući kojoj je i sam Vršac započinjao prionirske korake u različitim oblastima razvijajući sopstveni specifični kulturni identitet.

Dakle, ovo nije bio hotel koji je kasnije pretvoren u instituciju kulture, nije ni sportska hala koja nikada neće služiti toj svrsi jer je kultura stvar veoma intimna, ne masovna i ne navijačka.

Ova je zgrada, menjajući vlasnike i preživ-

¹ **Art deko** je univerzalni dekorativni stil koji se raširio u SAD i u Evropi u 20.-tim i 30.-tim godinama 20. veka u industriji i zanatstvu. Nosi karakteristike mnogih pravaca u prvom redu kubizma, futurizma i secesije.

ljavajući vlastodršce, opstajala kao bunker u kome se čuvaju određene kulturne vrednosti ovoga grada, njegov specifični DNK. Bilo kakvo eksperimentisanje ili pokušaj stvaranja genetskog mutanta je u najmanju ruku protivprirodno.

Savremeni Kulturni centar koji upravo ove godine obeležava deceniju rada je samo logični nastavitelj posla koji započet 1927, a iniciran od grupe ljudi koja je za današnje prilike imala neverovatnu viziju, da sopstveni novac investira u svrhu podizanja zdanja koje će koristiti kulturi grada. Pokušajmo da zamislimo akciju analognu ovoj u vremenu u kome nastaje ovaj tekst. To je, razume se, potpuni sajnsfiks (science fiction), jer danas niti postoje udruženja privrednika koja su sklona filantropiji, niti državna strategija koja bi filantropiju podsticala.

Na 5000 m² enterijera i eksterijera prostire se kompleks koji u potpunosti odgovara potrebama ispunjenja misije Kulturnog centra da bude žarišna tačka kulture grada koja ima za ciljeve generisanje kulturnih

potencijala Vršca, njihovu produkciju i plasman na druga tržišta (iz programskog akta o razlozima za osnivanje KC-a). Dakle, ovaj prostor u potpunosti opravdava svoju namenu, a tome u prilog govori broj korisnika kulturnog proizvoda koji se ovde proizvede na godišnjem nivou - blizu 25.000 posetilaca programa (vidi analitiku i statistiku za 2012/13 godinu na str....).

Analizirajući istorijski, arhitektonski i kulturni značaj zgrade RADNIČKOG BIOSKOPA, ili današnjeg KC-a, možemo zaključiti da je ovo zdanje jedno od onih specifičnih mesta koje nose određenu težinu o kojoj se sa ozbiljnošću mora razmišljati. Takođe, analizom onoga što KC u okviru svoje delatnosti čini u prostoru ovoga zdanja ukazuje na ozbiljan potencijal mesta i jasnu viziju kako to ono može postati ozbiljan kulturni marker značajan za definisanje kulturnog identiteta grada. Svako urbanističko promišljanje o zdanjima značajnim za kulturu moralo bi biti deo KULTURNE STRATEGIJE kada ona bude došla na red.

KULTURNI

Kulturni markeri koje objedinjuje KC, preteča kulturnog turizma

Br. 4/5

Piše: Tatjana Vukelić

Vršac je mala varoš, a nasuprot tome ima veliku i bogatu kulturnu tradiciju. Duga i burna prošlost stvorila je raznovrsne kulturne uticaje i oplemenila Vršac i njegovu okolinu vrednom i jedinstvenom kulturnom baštinom. Bez lažne skromnosti, ona je na zavidnom nivou. Istražimo je.

Poput jednog slojevitog pergamenta na kome je zapisano materijalno-duhovno nasleđe ono se iznova prezentuje i isčitava, a može biti značajno kako za turiste, tako i za starosedeoce.

Kulturni turizam, kao fenomen, proističe iz vekovne istorijske građe, dok je naš zadatak u današnjici da spojimo i prezentujemo na odgovarajući način taj kulturni potencijal u vidu kulturnih markera. Pri tom mislim na mogućnost jedne, u tehničkom smislu, gotovo savršene prezentacije. Primera radi, na naše podneblje je u određenom istorijskom periodu preneti veština gajenja vinove loze, a to se vezuje za period dolaska nemačkih

kolonista. Od tog trenutka vinogradarstvo postaje jedan od kulturnih brendova. U 18. i 19. veku ono doživljava svoj zenit (u mnogim istorijskim analizama se mogu naći podaci o kvalitetu vršačkog vina iz tog perioda). S druge strane, Vršac je razvio u 19. veku značajnu književnu scenu koja se vezuje za velikog srpskog dramskog pisca Jovana Steriju Popovića, te tako nastaje drugi značajni marker koji se vezuje za oca srpske drame. Danas, naš cilj je povezati ova dva značajna kulturna markera u jedan. Zamislimo konoču u kojoj se služi brendirano vršačko vino, a istovremeno se mogu čuti stihovi Vaska Pope ili odlomci iz Sterijine drame.

Odakle krenuti i gde pre ukazati na bogatstvo nagomilanih slojeva ako je poznato da su iz Vršca potekli umetnici poput Paje Jovanovića, Ivana Radovića, Karla Napravnička, Eve Fišer, arhitekta Dragiše Brašovana... koji zauzimaju značajno mesto u istoriji ne samo srpske nego i evropske umetnosti i

kulture. Ako se uzme u obzir da je prva dagerotipija na prostorima kraljevine Jugoslavije nastala u Vršcu, da su stanovnici tadašnjeg Vršca pokazivali značajan afinitet ka fotografiji koja je u to vreme bila revolucionarna tehnologija, dolazimo do zaključka da na temelju te dokumentarne fotografije možemo napraviti značajan kulturni marker. Tako su nastale legendarne fotografije riklijanera na vršačkim stenama, kao i čitava istorija izgradnje i rasta gradskog parka i mnogih kulturnih objekata. Iz ovih fotografija možemo rekonstruisati čitavu istoriju grada.

Od pamtiveka Vrščani su bili skloni pre-pričavanju i stvaranju lokalnih mitova i legendi. Primera za to je mnogo, tako da se ni dan-danas ne može utvrditi da li je Franc Jozef ikada bio u Vršcu, ali će vam meštani sa puno sigurnosti pokazati mesto na kome

je odseo, reći ime gospođe koja mu je bila domaćin i čak sačuvala šoljicu iz koje je pio kafu i koja se sa kolena na koleno prenosila poput relikvije. Zaključićemo da je ovo jedan neiscrpni bunar iz koga se mogu crpeti priče koje će privući turiste. Da li su one nastale kao posledica preuveličavanja podstaknute dobrim vinom, to je manje važno.

Kulturno nasleđe reflektuje se i na planu autične arhitekture, zatim folklora, načina života i običaja. Kulturni turizam sve je važniji jer zahvaljujući njemu omogućava se očuvanje, revitalizacija i promocija kulturne baštine, kao i jačanje svesti o kulturnim vrednostima i kreiranje kulturnog identiteta i pozitivnog imidža zajednice.

Kulturni centar Vršac, u širem smislu, ima zadatak da u svemu ovome definiše kulturne markere, da osmisli strategiju njihove praktične primene kroz programske aktivnosti, promo materijale i da osmisli PR strategiju za promociju kulturnih kapaciteta.

“Vršačko kulturno leto” je jedan od razrađenih markera, kao i Međunarodni festival folklora “Vršački venac” ili, pak, Dani berbe grožđa. “Vršačko kulturno leto” realizuje se sa tendencijom ka spoju tradicionalnog i savremenog, promoviše različitosti na mestima koja svojom istorijom donose specifičnu energiju jer je baš tu oduvek bivstvovala kultura ovoga grada.

Na kraju, moramo se osvrnuti na ono što je nama kao instituciji kulture najvažnije da postignemo, a to je pozitivan efekat na one koji dolaze u Vršac, i da na najbolji način približimo bogatu, raznovrsnu, u različitim istorijskim periodima nastalu kulturnu baštinu. Naša vizija za budućnost glasi: postoji samo jedna jedinstvena Venecija, ali postoji i samo jedan jedinstveni Vršac.

RAD KULTURNOG CENTRA VRŠAC U 2012. I 2013. GODINI POSMATRAN KROZ STATISTIČKI OBJEKTIV

Br. 4/5

Piše: Daniela Stojanov

U 2013. godini Kulturni centar Vršac realizovao je 111 programa. Iako je u brojkama to 18 programa manje u odnosu na 2012. godinu, važno je napomenuti da u broj programa za 2013. nisu ubačene dramske radionice za decu koje Edu teatar realizovao u saradnji sa Kulturnim centrom Vršac, kao ni književni programi Vršačkog književnog kluba koji su takođe realizovani u prostoru KC. U tom slučaju broj programa bio bi nešto veći u odnosu na 2012. godinu. Takođe je važno napomenuti da su aktivnosti Sekcije ljubitelja filma „Ervin Mareš“, te filmskih revija i festivala računane kao jedan program, a ne po broju projekcija koji varira od 3 – 6 po sekciji, odnosno reviji/festivalu.

Kategorije programa

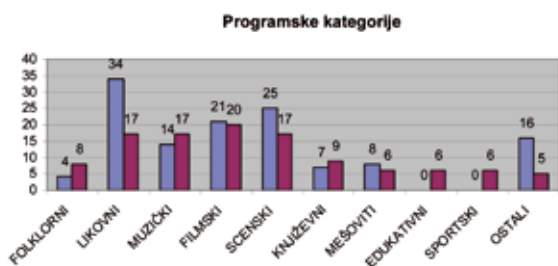
U osnovnu podelu programa Kulturnog centra Vršac, prema programskim kategorijama, 2013. godine uvedene su još dve kategorije; sportski i edukativni programi kao kategorije programa koji zaslužuju da budu posebno pomenuti, a koji su do sad bili svrstani u kategoriju ostalih programa.

Najveći broj programa, u 2013. godini, realizovan je u kategoriji filmskih programa - 19% odnosno 20 programa od ukupnog broja. Slede likovni sa 16% - 17 programa, muzički i scenski sa po 15% (17 programa), književni sa 8% (9 programa), folklorni sa 7% (8 programa), te edukativni, mešoviti, sportski i ostali programi sa po 5%, odnosno 5 - 6 programa po kategoriji.

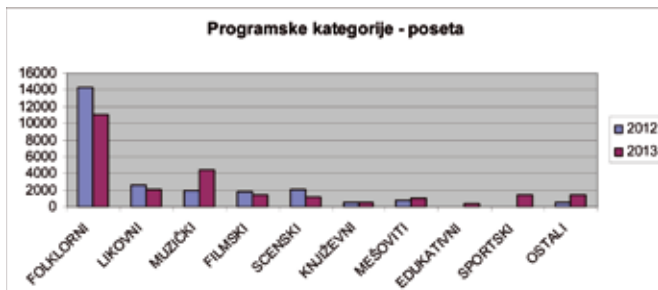
Tabela koja sledi pokazuje koje su to najvažnije razlike u odnosu na 2012. godinu.

došlo u broju likovnih programa koji beleže pad sa 34 na 17 programa u 2013. godini. Razlog tome je veliki broj likovnih radionica koji je 2012. godine realizovan u saradnji sa Udruženjem „Transform“. Jasnija slika će se videti kada bude analizirana podela po vrstama programa. Nešto manji pad beleže i scenski programi, sa 25 na 17, već je objašnjeno da dramske radionice Edu Teatra nisu ušle u broj programa za 2013. godinu. Ostale kategorije programa su, procentualno gledano, na vrlo sličnom nivou, ako izuzmemo folklorne programe koji beleže rast u 2013. godini zbog većeg angažovanja KUD-ova u realizaciji Vršačkog kulturnog leta 2013. godine.

Programe Kulturnog centra Vršac, u 2013. godini, posetilo je, videlo i u njima učestvovalo blizu 25.000 lica (24.830). Najveći broj poseta, kao i uvek, broje folklorni programi - 11.050 posetilaca, odnosno 44% od ukupnog broja posetilaca, zbog MFF „Vršački venac“, folklornih programa u okviru Groždebala, te celovečernjih koncerata KUD-ova organizovanih u okviru Vršačkog kulturnog leta. Bez obzira na povećan broj programa u ovoj kategoriji (sa 4 na 8), poseta istima je za blizu 3.000 posetilaca manja u odnosu na isti period 2012. godine. Nakon folklornih programa najbolju posetu zabeležili su muzički programi sa 4.400 posetilaca, odnosno 18%, što je za gotovo 3.000 posetilaca više u odnosu na izveštaj za isti period prošle godine. Tome su svakako doprinele dve koncertne večeri u okviru proslave 50 godina r'n'r, koncerti orgulja u crkvi Sv Gerharda, te koncerti organizovani u okviru Vršačkog kulturnog leta. Slede likovni programi sa 8% (2.050 posetilaca), sportski i ostali programi sa po 6%, odnosno 1.400 posetilaca po kategoriji, filmski sa 6% odnosno 1.380 posetilaca, scenski sa 5%, odnosno 1.150 posetilaca, mešoviti sa 4% (1.100 posetilaca), te književni (570 posetilaca) i edukativni (330 posetilaca) sa po manje od 3%. U poređenju sa 2012. godinom to izgleda ovako:

Ako izuzmemo da je broj programa iz kategorije „ostalih“ raspoređen u još dve nove, već pomenute, kategorije, iz priložene tabele može se videti da je do najveće promene

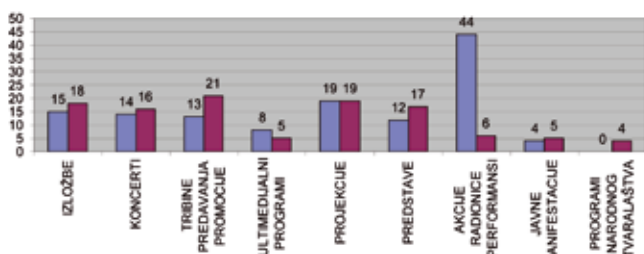

Vrste programa

Što se tiče podele na vrste programa, najveći broj programa u 2013. godini, realizovan je u kategoriji tribine, predavanja i promocije - 19% (21 program), slede projekcije sa 16% (19 programa), izložbe sa 16% (18

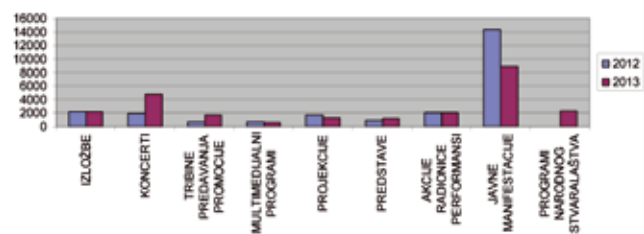
programa), predstave sa 15% (17 programa), koncerti 15% (17 programa), multimedijalni programi, javne manifestacije i akcije, radionice i performansi sa po 5% (5 - 6 programa) i programi narodnog stvaralaštva (kao posledica novog uslozljavanja u vrstama programa) sa 4%, odnosno 4 programa. U poređenju sa izveštajem za 2012. godinu, u 2013. godini došlo je do rasta broja programa u svim vrstama programa osim kod multimedijalnih programa koji beleže lagani pad i akcija, radionica i performansa koji beleže značajan pad sa 33 na 6 programa - već smo pominjali saradnju sa udruženjima „Transform“, Edu teatar“ itd, koji su svoje programe realizovali upravo po radioničarskom principu, a bili aktivni u 2012. godini.

Vrste programa

Kada govorimo o poseti u okviru podele na vrste programa javne manifestacije su bile najposećenije sa 8.850 posetilaca, odnosno 36%. Slede koncerti sa 4.780 posetilaca - 19%, programi narodnog stvaralaštva sa 2.300 posetilaca - 9%, izložbe sa 2.170 posetilaca, takođe 9, %akcije, radionice i performansi sa 2.070 posetilaca - 8%, tribine, predavanja i promocije sa 1.650 - 7%, projekcije sa 1.280 posetilaca, odnosno 5% predstave sa 1.150 posetilaca, takođe 5%, te multimedijalni programi sa 580 posetilaca, odnosno 2%. U odnosu na izveštaj iz 2012. godine poseta svih programa u okviru podele na vrste programa beleži porast (najviše kod koncerata sa 1.510 na 4.230), osim kategorije javnih manifestacija koja beleži pad sa 14.120 na 8.850. Razlog tome je pad posete na MFF Vršački venac, kao i slabom učešću i lošoj poseti različitim opštinskim smotrama.

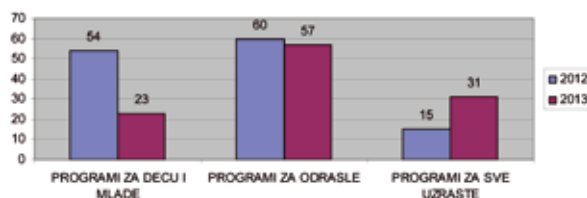
Vrste programa - poseta

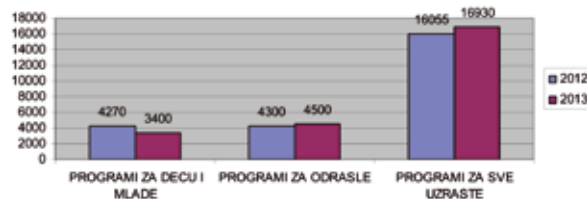
Ciljne/uzrasne grupe

Kada govorimo o podeli na ciljne/uzrasne grupe najveći broj programa realizovan je u kategoriji programi za odrasle (57 programa, odnosno 51%), što je, procentualno gledano, nešto manje u odnosu na izveštaj za 2012. godinu. Veću razliku imamo u preostale dve kategorije, kod programa za decu i mlade koji beleže pad sa 54 programa odnosno 42% u 2012. na 23 programa, odnosno 21% u 2013. kao i programa za sve uzraste koji beleže rast sa 15 na 31 program (12% u odnosu na 28% ove godine). Što se tiče posete u okviru programa namenjenih određenim ciljnim/uzrasnim grupama, najveći procenat odlazi, razumljivo, na programe namenjene svim generacijama - 68% odnosno 16.930 posetilaca, a slede programi za odrasle sa 18%, odnosno 4.500 posetilaca i programi za decu i mlade 14%, odnosno 3.400 posetilaca, što su procenti koji odgovaraju onima iz istog perioda 2012. godine.

Realizacija po uzrasnim grupama

Realizacija po uzrasnim grupama - poseta

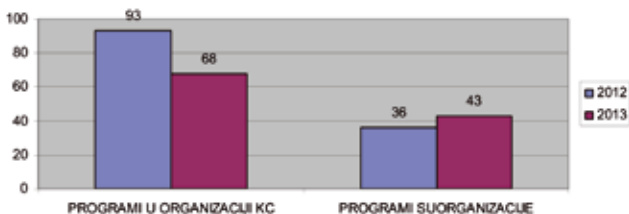
Struktura programske organizacije

U periodu od 01.01. - 31.12.2013. godine Kulturni centar Vršac je 61% programa (ili 68 programa) realizovao u sopstvenoj organizaciji, a u preostalih 39% (43 programa) bio je suorganizator. U odnosu na izveštaj iz 2012. godine broj programa suorganizacije povećan je za 11% što govori o tome da se ranije uspostavljena saradnja sa udruženjima, institucijama i pojedincima ove godine još više učvrstila i poboljšala. Kulturni centar Vršac koji je, u prethodnim godinama, prepoznat kao dobar partner na organizaciji programa, to ostaje i na dalje za svoje partnere: Edu teatar, Udruženje Prijatelji vršačkih orgulja, OŠ Jovan Sterija Popović, EU Avalon, Udruženje muzičara Vršca SAX, Foto

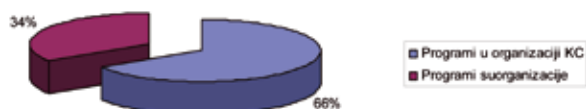

klub Vršac, NP Sterija, Unija studenata Vršca, itd. Važno je, takođe, napomenuti da više od trećine ukupne posete Kulturnog centra Vršac nose upravo programi koji su rađeni u koprodukciji.

Struktura programske organizacije

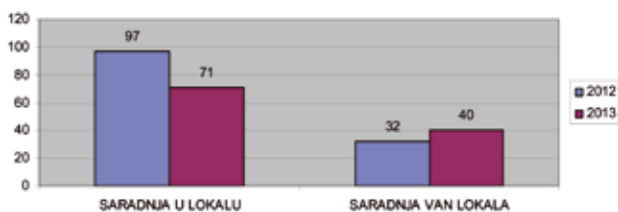
Struktura programske organizacije - broj posetilaca

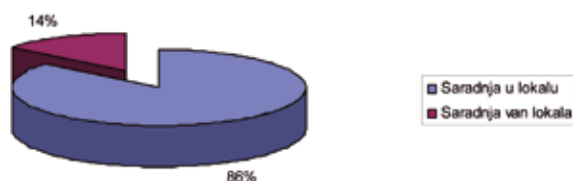
Struktura programske saradnje

Kada je reč o strukturi programske saradnje, u 2013. godini, cifre su nešto drugačije u odnosu na isti period prošle godine. Iako je procenat angažovanja lokalnih umetničkih kapaciteta i dalje na zavidnom nivou (saradnja u lokalnu – 71 program, odnosno 64%, van lokala 40 programa, odnosno 36%), ipak su ti procenti niži no ranije kada su iznosili 75% prema 25% u korist lokala. Razlog tome su sada već kontinuirana saradnja koja je ostvarena sa pojedinim udruženjima i institucijama van Vršca, kao što su Francuski filmski institut, Međunarodni festival dokumentarnog filma Bel-docs, Filmski festival „Slobodna zona“, itd... Poseta programa realizovanih u saradnji sa lokalnim institucijama, udruženjima i pojedincima u 2013. godini više je nego ubedljiva i čini više od 4/5 ukupne posete.

Struktura programske saradnje

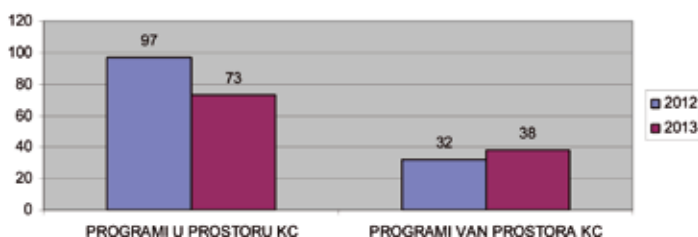
Struktura programske saradnje - broj posetilaca

Prostorna realizacija programa

Kada govorimo o prostornoj realizaciji programa, 73 programa (66%) realizovano je u prostoru Kulturnog centra, a 38 programa (34%) van prostora Kulturnog centra, što su takođe nešto drugačiji procenti u odnosu na izveštaj iz 2012. godine, gde je taj odnos bio 75%/25%. Razlog tome je veliki broj programa realizovan u okviru Vršackog kulturnog leta u centru grada.

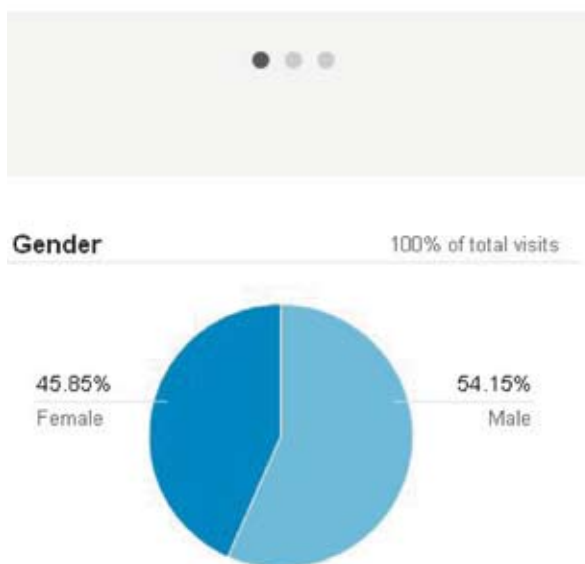
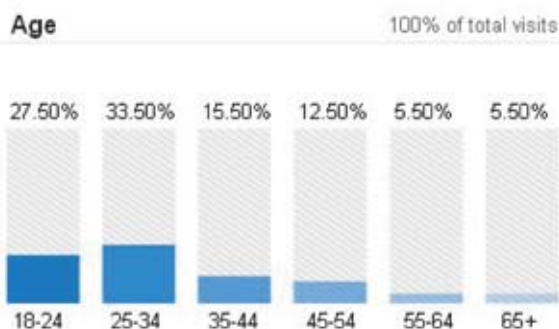
Struktura prostorne realizacije

PR & Medijska promocija Kulturnog centra Vršac

U 2013. godini iz Kulturnog centra Vršac prosleđeno više od 100 saopštenja za javnost. Objavljeno je blizu 60 novinskih članaka (Vršacka kula, Vršacke vesti, Libertatea), Radio Novi Sad emitovao je 50-tak najava programa od čega 20-tak izjava - uključenja uživo iz Kulturnog centra. Emitovano je više od 300 informativnih tv najava, kao i više od 120 priloga i 20-tak gostovanja koji su se ticali Kulturnog centra Vršac (TV Banat, TV Viktorija, TV IN, TV Lav, RTV Vojvodine, RTS, Prva TV). Redovno smo praćeni od strane lokalnih internet portala (E-Vršac, Vršac plus) na kojima je objavljeno više od 120 tekstova/najava, te drugih internet portala u Srbiji (Seecult portal za kulturu jugoistočne Evrope, Arte, Portal RTV Vojvodine, Portal za kulturu Vojvodine, Vesti.rs, Portal opštine Vršac, itd) na kojima je takođe objavljen značajan broj tekstova/najava. Značajan segment promocije, kao i prethodnih godina, čine štampani materijali, prepoznatljivi kao deo vizuelnog identiteta Kulturnog centra Vršac. Internet segment promocije Kulturnog

centra Vršac rađen je putem sajta Kulturnog centra i društvenih mreža (Facebook, Twitter).

Parametri skinuti sa programa Google analytics pokazuju sledeće: Sajt Kulturnog centra Vršac u periodu 01.01. – 31.12.2013. godine beleži 12.582 posete, od čega je 8.128 (63,4%) novih dolazaka na sajt, a 4.454 (36,6%) su ponovljena dolaska. Za pomenuti period pregledano je 32.453 strana, a po poseti su u proseku pregledane 2,58 strane sa prosečnim zadržavanjem na sajtu od 2:22 min. Do 5.641 (44,83%) poseta sajtu došlo putem pretraživača Google, 4.233 (33,64%) dolaska na sajt su linkovana sa društvenih mreža (Facebook), 1.555 poseta (12,36%) linkovano je preko ključnih reči (Kulcentar, kc vrsac,itd...), bilo je 206 (1,64%) direktnih poseta sajtu KC, 215 poseta linkovano je sa informativnog portala E-Vršac (1,71%), a od preostalih 1125 poseta većina je linkovana sa web strana partnerskih organizacija Kulturnog centra Vršac ili medijskih portala (Vršački venac, TOO Vršac, NP Sterija, Seecult itd).

Interesantno je osvrnuti se i na demografske podatke koji nam pokazuju da 60% poseta sajtu čini starosna kategorija od 18 do 34 godine, a da od toga 54,15% čine muškarci, a 45,85% žene.

2012. Filmska sekcija "Ervin Mareš" (4 projekcije), **januar 2012.** Psihološka radionica „Upoznajte svoja osećanja“, **22.02.2012.** III Godišnja izložba fotografija sa autorima filma, **29.02.2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom (3 radionice), **februar 2012.** Predstava za decu „Tri praseta“, subota, **03.03.2012.** Igora Kolarova, **14.03.2012.** Opštinska smotra recitatora, **17.03.2012.** Veče sa Želimirom Žilnikom, **20.03.2012.** Nedelja filma Želimira Žilnika, **20-23.03.2012.** Psihološka radionica u saradnji sa EDU teatrom (9 radionica), **mart 2012.** Manifestacija povodom Svetskog dana osoba sa autizmom, **02.-03.04.2012.** Psihološka filmski karavan - Ciklus „Zločini i Misterije“, **09.-12.04.2012.** Opštinska smotra dečijeg stvaralaštva, **10.04.2012.** Psihološka radionica „Život bez stresa“, **17.04.2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom (8 radionica), **april 2012.** Psihološka radionica „Prestanite da brinete i počnite da živite“, **09.05.2012.** NOĆ MUZEJA „Ervin Mareš“ (4 projekcije), **maj 2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom (9 radionica), **maj 2012.** Vežbajte jogu s nama, **03.06.2012.** Izložba Jusufa Hadžića (4 projekcije), **jun 2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom (11 radionica), **jun, jul 2012.** Predstava za decu „Strašilo“, **05.07.2012.** MFF Vršacki venac, **27.07.2012.** Koncert tamburaškog orkestra „Peta Žica“, **31.07.2012.** Izložba Dušana Junačkova – retrospektiva, **01.08.2012.** Predstava za decu „Zaljubljeni cirkus“, **10.08.2012.** Koncert: Raul Prieto Ramirez, Crkva Sv. Gerharda, **06.08.2012.** Koncert: Internacionalni evergrin - Petar Lapadat i Arva Erne, **07.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, na Spasića, **11.08.2012.** Šou uličnih zabavljača, **13.08.2012.** Koncert: Tamburaški orkestar PETA ŽICA, **14.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, akademskog vajara Dragana Spasića, **18.08.2012.** Koncert: ALL FRIENDS BAND & EMILIJA ĐONIN, **21.08.2012.** Izložba: LIKOVNI UNIVERZUM ALEKSANDRA MILENOVIĆA, **22.08.2012.** Koncert: Bend DELIGHT, **22.08.2012.** Predstava za decu: CRVENKAPA, **23.08.2012.** Koncert: Vojvođanski orkestar gitara, **24.08.2012.** Promocija: Dragana Spasića, **25.08.2012.** Predstava: DEČIJA PRAVA, **28.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **29.08.2012.** Ulični break dance performans – Transform, **31.08.2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom (8 radionica), **avgust 2012.** Škola vajarstva akademskog vajara Dragana Spasića, **04.09.2012.** Koncert: THE BUSH BEND, **05.09.2012.** Plesni performans JAZZ BALLET- STUDIO OLJA, **07.09.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **15. i 16.09.2012.** Poetska susretanja, Književni klub Vršac, **15.09.2012.** Sećanje na Milutina Savića, Književni klub Vršac, **16.09.2012.** Ciklus novogodišnja izložba Foto kluba (8 radionica), **septembar 2012.** Organizovane posete škola Izložbi radova za nagradu Paje Jovanovića, **01. – 06.10.2012.** Putujući bioskop za decu, OŠ „Moša Pijade“, **03.10.2012.** Putujući bioskop za decu, Crveni Krst Vršac, **04.10.2012.** Radionica crtanja, **04.10.2012.** Multimedijalni program „Korak ka jeziku u saradnji sa NP Sterija, Veče klasične gitare, **17.10.2012.** Izložba radova sa konkursa EU Avalon, **20.10.2012.** Psihološka radionica „Komunikacija i emocije“, **26.10.2012.** Književno veče, Književni klub Vršac, **28.10.2012.** Promocija knjige „Pitaj svoju životinju moći“, **31.10.2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom, **06.11.2012.** Izložba Shadov Museum/Muzej u senci, **07.11.2012.** KIDS FEST, **12-16.11.2012.** Predstava za decu „Priručnik za zaljubljanje“, **17.11.2012.** Koncert: Muzički ples, **20.11.2012.** Promocija knjige Darka Donevskog „Simetrija spontano narušena“, **28.11.2012.** Izložba UG Danica – „Ja želim“, **29.11.2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom, **01.12.2012.** Obeležavanje 3. decembra „Dan posebnih ljudi“, **03.12.2012.** Psihološka radionica „Samopouzdanje i ljubav prema sebi“, **04.12.2012.** Promocija učenika, **18.12.2012.** Psihološka radionica „Suprotstavite se emocionalnoj učenici“, **18.12.2012.** Informativno predavanje o ho'oponopono tehnici, **20.12.2012.** Novogodišnji koktel/veče, **2013.** Edu teatar 5 godišnjica postojanja, **05.02.2013.** Promocija Venca na Susretima organa, **decembar 2012.** Filmska sekcija "Ervin Mareš" (5 projekcija), **01.03.2013.** Javni čas "Mi na stranicama istorije", **04.03.2013.** Promocija Nova tehnologije u rasveti, **05.03.2013.** Promocija knjige, **18-20.03.2013.** Svetski dan pozorišta za decu i mlade, **20.03.2013.** Veče sa Mirom Banjac, **26.03.2013.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“, **mart, 2013.** Veče posvećeno Bori Stankoviću, **11.04.2013.** Foto radionica „Fotografija i savremenost“, **13.04.2013.** Predstava za decu „Štrumf Mrgud u cirkusu“, **13.04.2013.** Promocija knjige „Banatsko dugo oranje“, **23.04.2013.** Izložba mr Milana Grahovca, **26.04.2013.** Promocija: Break dance, Skating, BMX ridding, Rollerblading, **27.04.2013.** Izložba, **17.05.2013.** Francuski filmski karavan/Pobune i strasti, **20-23.05.2013.** Izložba „Na ivici opstanka“, **22.05.2013.** Izložba „Grafika ovde i sada“, **24.05.2013.** Izložba, **15.06.2013.** Koncert „Glasovi orgulja u ravnicima“, **21.06.2013.** Skupština NKSS i protest kulturnih radnika, **21-23.06.2013.** Mini festival, **15.07. – 17.08.2013.** Vršacki venac, revijalni program, velika letnja scena, **18.07.2013.** Celovečernji koncert GKUD Laza Na muzički paviljon, **30.07.2013.** Predstava za decu Štrumf Mrgud u cirkusu, muzički paviljon, **01.08.2013.** Izložba VŠ R'n'r Timeline, mala galerija KC, **01.08.2013.** Koncert, **04.08.2013.** Performans Klovnovi...a ipak mi, muzički paviljon, **05.08.2013.** Koncert tamburaškog orkestra Stari znanci, muzički paviljon, **08.08.2013.** Koncert Brave Heart Bend, velika letnja scena, **08.08.2013.** Turnir Sportom do uspeha, Polet, **09.08.2013.** Predstava za decu Tajna iz zaboravljenog, **12.08.2013.** Revija avanturističkog filma, bioskop KC, **12.08. – 16.08.2013.** Promocija Countryside Jam festivala, kod krsta, **19.08.2013.** Koncert, **22.08.2013.** Koncert Momo bend, velika letnja scena, **23.08.2013.** Koncert tamburaškog orkestra Peta Žica, muzički paviljon, **05.09.2013.** Dramsko veče Gojka Todorovića Kroz baštu Banatsku, muzički paviljon, **07.09.2013.** Koncert tamburaškog orkestra Peta Žica, **19.09.2013.** Groždebalo, kulturno umetnički program, **21. i 22.09.2013.** Koncert folklornih grupa, NP Setrija, **25.09.2013.** Izložba, **03.10.2013.** Izložba slika-instalacija KopArt-a, **04.10.2013.** Promocija dokumentarnog filma „Afrikanac“, **07.10.2013.** Dečija nedelja – vođenje kroz izložbu, **18.10.2013.** Zvučna gong kupka, **20.10.2013.** Prezentacija projekta „Moj skype kutak“, **25.10.2013.** Halloween party, **26.10.2013.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“, **oktobar, 3 projekcije** Predavanje „Debatom o debati“, **04.11.2013.** Izložba skulptura „Obnavljanje“, **15.11.2013.** Promocija dokumentarnog filma, **23.11.2013.** Dani rumunske kulture, rumunska kinematografija, **25-27.11.2013.** Dani rumunske kulture, izložba, **28.11.2013.** 50 godina r'n'r, proslava, **30.12.2013.** 50 godina r'n'r, Mini festival vojvođanskih mladih bendova, **30.12.2013.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“, **novembar, 5 projekcija** Koncert univerzitetskog orkestra, **13-14.12.2013.** Predstava za decu „Veseli indijanci i Deda Mraz“, **14.12.2013.** Proslava, **13-14.12.2013.** Predstava za decu „Veseli indijanci i Deda Mraz“, **14.12.2013.** Proslava, **13-14.12.2013.** Predstava za decu „

ja - Foto kluba Vršac, **24.02.2012.** Evropski festival animiranog filma „BALKANIMA 2011“, **27-28.02.2012.** Projekcija filma „EKV - Kao da je bilo nekad“ i tribina
Psihološka radionica „Čekajući pravu ljubav“, **07.03.2012.** Izložba slika Gorana Jureše iz ciklusa „Put čokolade“, **09.03.2012.** Promocija knjiga za decu pisca
Psihološka radionica „Postanite uspešniji roditelj“, **21.03.2012.** Izložba slika Mirjane Došić, **30.03.2012.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“ (5 projekcija), **mart 2012.**
a radionica „Kako ostvariti svoja prava, a ne povrediti drugog - osnove asertivne komunikacije“, **04.04.2012.** Dan palestinske kulture, **06.04.2012.** Francuski
12. Izložba skulptura Jovana Soldatovića, **20.04.2012.** Koncert kontra-tenora Ilije Grande, **26.04.2012.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“ (8 projekcija), **april 2012.**
JA - Izložba fotografija Branimira Karanovića, **19.05.2012.** NOĆ MUZEJA - Predavanje o fotografiji Branimira Karanovića, **19.05.2012.** Filmska sekcija „Ervin
tifezovića DEPOTOGRAPHY BEOGRAD, **08.06.2012.** Beldocs festival-Eho program, **11. – 15. 06. 2012.** Ličko veče, **20.06.2012.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“ (7
c, **11.07. – 15.07.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **27.07.2012.** Tribina „Nova kulturna platforma – perspektive i izazovi“ - Transform,
vet“, **02.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **03.08.2012.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“ – Revija Vima Vendersa (5 projekcija), **06.08. –**
ca „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **08.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **10.08.2012.** Škola vajarstva akademskog vajara Draga-
orm, **15.08.2012.** Predstava za decu AVANTURE ZEKAVCA DREKAVCA, **16.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **17.08.2012.** Škola vajarstva
KOVIĆA - retrospektiva kreativnog stvaralaštva, **22.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **22.08.2012.** Defile motociklista KNM BMW Vršac,
ZAKORAČITE U SVET ARGENTINSKOG TANGA, **24.08.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **24.08.2012.** Škola vajarstva akademskog vajara Dra-
+ crtanje grafita (UNDER TOWER B-BOYS i TRANSFORM), **29.08.2012.** Koncert: DUO MASKA - PUT OKO SVETA PROMAŠENOG DUETA, **30.08.2012.** Radionica „Obu-
Dragana Spasića, **01.09.2012.** Radionica „Obuci svoju umetnost“ – Transform, **03.09.2012.** Koncert: Internacionalni evergrin - Petar Lapadat i Arva Erne,
07.09.2012. Performans „Bal kod Vršana“ - Revija scenskih kostima i Koncert tamburaškog orkestra „Peta Žica“ - Zatvaranje VKL, **11.09.2012.** Kulturno umet-
og nemačkog filma – „Putujući bioskop“, **17 – 21.09.2012.** Izložba radova za nagradu Paja Jovanović, **29.09.2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom
ijade“ Gudurica, **02.10.2012.** Radionica crtanja, **02.10.2012.** Putujući bioskop za decu, OŠ „Koriolan Doban“ Kuštilj, **03.10.2012.** Mala škola folklor (u saradnji
a srećnom detinjstvu“ (Evropska asocijacija za edukativnu integraciju mladih Srbije), **05.10.2012.** Dečija predstava „Strašilo“, **06.10.2012.** Predstava na nemač-
u partnerskim odnosima“, **23.10.2012.** Dokumentarni film „Danilo Kiš: Uspomene, sećanja“, **25.10.2012.** Izložba: Radovi malog formata članova ULUPUDS-a,
DU teatrom (8 radionica), **oktobar 2012.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“ (5 projekcija), **oktobar 2012.** Psihološka radionica „Negativne emocije i šta sa njima“,
ncert na orguljama mr Janko Siroma, **17.11.2012.** Izložba „Gustav Klimt – preteča moderne“, **19.11.2012.** Psihološka radionica „Uticaj emocija na zdravlje“,
u saradnji sa EDU teatrom (8 radionica), **novembar 2012.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“ (5 projekcija), **novembar 2012.** Predstava za decu „Asterix i Obelix“,
džbenika BIGZ, Izložba „Vršački likovni susreti 2012 – Tragom Paje Jovanovića, **13.12.2012.** Nodi spašava Novu godinu – predstava Dečijeg vrtića, **17.12.2012.**
koncert Alfama quintet, **21.12.2012.** Novogodišnja predstava za decu, **22.12.2012.** Dramska radionica u saradnji sa EDU teatrom (6 radionica), decembar 2012.
nizatora, **14.02.2013.** Izložba „O’zvučenje“, **14.02.2013.** Franz Metz - predavanje o orguljama **23.02.2013.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“, februar, 5 projekcija, IV
je „Majke poznatih“, Jovan Ćirilov **06.03.2013.** Smotra recitatora 2013, **09.03.2013.** Predavanje - Rock pesnici- Leonard Cohen, **14.03.2013.** Revija Alternative
4 projekcije Izložba dečijih literarnih radova „Jedni drugima“, **02.04.2013.** Opštinske smotre dečijeg i izvornog stvaralaštva, **06.04.2013.** Književno
013. Filmski festival „Slobodna zona“, **15-19.04.2013.** Tribina/Javna debata „Fenomen Wikileaks“, **17.04.2013.** Izložba „Muzej nasilja“, **19.04.2013.** Promocija
13. Filmska sekcija „Ervin Mareš“, **april, 4 projekcije** Revija 7. Festivala srpskog filma fantastike, **13-15.05.2013.** Noć Muzeja - Izložba „Night vision“ Momira Bu-
013. Predstava za decu „Svet bajki“, **25.05.2013.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“, **maj, 3 projekcije** Koncert na orguljama Franz Metz, **14.06.2013.** Predavanje o fo-
festival rock’n’roll filma, **24-28.06.2013.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“, **jun, 5 projekcija** Predstava Opomena, velika letnja scena, **13.07.2013.** Vršački venac, festi-
ančić, velika letnja scena, **20.07.2013.** Koncert benda Jazz Therapie Für Music, bašta caffe Amsterdam, **24.07.2013.** Koncert tamburaškog orkestra Peta Žica,
50 godina RNR, bašta Kulturnog centra, **02.08.2013.** 50 godina RNR, bašta Kulturnog centra, **03.08.2013.** Internacionalni evergrin (Petar Lapadat i Arva Erne),
paviljon, **06.08.2013.** Poezija i gipsy jazz U balkanskom loncu, (Ćulum i Lepadat), muzički paviljon, **07.08.2013.** Turnir Sportom do uspeha – žreb, kod krsta ,
e doline, velika letnja scena, **09.08.2013.** Turnir Sportom do uspeha, Polet, **10.08.2013.** Turnir Sportom do uspeha, kod krsta, **11.08.2013.** Predstava Svet Bajki,
Koncert KUD Petefi Šandor, velika letnja scena, **20.08.2013.** Predstava za decu Avanture Zekavca Drekaavca, velika letnja scena, **21.08.2013.** Koncert KUD – ova
paviljon, **01.09.2013.** Predstava Suparnice-Akademski pozorišna scena Đumb, muzički paviljon, **03.09.2013.** Defile motociklista i humanitarni koncert za Lav
eta Žica, muzički paviljon, **15.09.2013.** Promocija knjige "Zvezde supermarket kulture" Maje Vukadinović, **17.09.2013.** Izložba fotografija i evaluacija projekta
nkursa za nagradu Paje Jovanovića 2013, **27.09.2013.** Promocija knjige „Druga strana, levo“, Nenada Živkovića, **02.10.2013.** Prezentacija radova Gordana Pomo-
ložbu, **7-11.10.2013.** Dečija nedelja – Revija francuskog filma za decu, **8 -11.10.2013.** Dečija nedelja – Lutkarska predstava „Klovn Joca“, **12.10.2013.** Izložba i
0.2013. Monodrama „Krojcerova sonata“ N. Bradića, Kabare teatar Tuzla, **27.10.2013.** Beldocs 2013, **28.10. – 01.11.2013.** Monodrama „Bog te maz’o“, **30.10.2013.**
imentarno – prirodničkog filma „Konji Krčedinske ade“, **15.11.2013.** Izložba „Umetnost se bolno rađa“ Peđe Vukućevića, **22.11.2013.** Predstava za decu „Zemlja
omocija knjige „Rok pod kulom“, **30.12.2013.** 50 godina r’n’r, promocija dokumentarca „Bonsai“, **30.12.2013.** 50 godina r’n’r, izložba fotografija sa manifestacije
tetskog hora luventas, **01.12.2013.** Izložba ženskih rukotvorina, **11.12.2013.** Dani makedonske kulture, predstava „Džamalar-Dionis“, **13.12.2013.** Dani maked-
Okrugli sto: „Uticaj folklornih festivala na razvoj manifestacionog turizma“, **17.12.2013.** Filmska sekcija „Ervin Mareš“, **decembar, 5 projekcija**

Izložba Jovana Soldatovića u Galeriji KC-a (foto by Jelena Gorički)

Izdavač

KULTURNI CENTAR VRŠAC
Sterijina 62, 26300 Vršac
office@kulcentar.com
www.kulcentar.com

Odgovorni urednik

Nada Grozdanić

Tekstovi redakcije KC-a

Nada Grozdanić
Živko Grozdanić
Daniela Stojanov
Budimir Babić
Jelena Gorički
Živojin Petrović
Tatjana Vukelić

Fotografija

Jelena Gorički
Petar Sljepčević
Dijana Petrović
Zoran Milojković

**Tehnička obrada
i dizajn**

Jelena Gorički

Štampa

Triton, Vršac

2013. u Vršcu

Tiraž
300

www.kulcenter.com

Tour de Mind 2012/13